

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination

March/April- 2019

ADVANCED COST & MANAGEMENT ACCOUNTING
(ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-1 મીરા કાપડ મીલનાં ત્રણ વિભાગો સ્પીનિંગ, વણાટ અને પ્રક્રિયાનાં અધિકારીઓ કારખાના મેનેજરને હિસાબી (20) અહેવાલ આપે છે. કારખાના મેનેજર મુખ્ય ઇજનેરની સાથે મળી ટેકનીકલ ડિરેક્ટરને હિસાબી અહેવાલ આપે છે. વેચાણ મેનેજર જાહેરાત મેનેજરની સાથે મળીને માર્કેટિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે અને માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર ટેકનીકલ ડિરેક્ટરની સાથે મળીને મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે. આ મીલનાં હિસાબી ચોપડામાંથી નીચે મુજબની માહિતી મળે છે. જે પરથી તમારે મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર, ટેકનીકલ ડિરેક્ટર અને કારખાના મેનેજર માટે જવાબદારી હિસાબી અહેવાલો તૈયાર કરવાના છે.

વિગત	અંદાજિત રૂ.	ખરેખર રૂ.
વેચાણ કમિશન	4,50,000	4,10,000
કાર્ય માલસામગ્રી	38,00,000	40,20,000
પ્રક્રિયા વિભાગની માલસામગ્રી	9,00,000	8,10,000
વણાટ વિભાગની માલસામગ્રી	3,00,000	3,15,000
નિભાવ સ્ટોર્સ	3,00,000	2,80,000
સ્પીનિંગ વિભાગની મજૂરી	10,00,000	10,60,000
વણાટ વિભાગની મજૂરી	8,00,000	8,40,000
પ્રક્રિયા વિભાગની મજૂરી	7,00,000	6,20,000
નિભાવ વિભાગની મજૂરી	3,60,000	3,40,000
સેવા ખર્ચ: સ્પીનિંગ વિભાગ	2,50,000	2,75,000
વણાટ વિભાગ	3,00,000	2,80,000
પ્રક્રિયા વિભાગ	5,00,000	5,40,000
નિભાવ વિભાગ	1,50,000	1,80,000
મુસાફરી ખર્ચ	1,50,000	1,62,000
જાહેરાત વિભાગનો પગાર/વહીવટી ખર્ચ	2,20,000	2,50,000
વેચાણ વિભાગનો પગાર/વહીવટી ખર્ચ	2,00,000	1,85,000
જાહેરાત ખર્ચ	2,89,000	3,00,000
ટેકનીકલ ડિરેક્ટરના ઓફિસ પગાર/વહીવટી ખર્ચ	2,00,000	2,40,000
માર્કેટિંગ ડિરેક્ટરના ઓફિસ પગાર/વહીવટી ખર્ચ	1,90,000	1,60,000
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરના ઓફિસ પગાર/વહીવટી ખર્ચ	2,60,000	2,90,000
મિલ મેનેજરનો પગાર/વહીવટી ખર્ચ	2,00,000	2,10,000
વેચાણ	1,96,00,000	1,86,00,000

અથવા

- પ્રશ્ન-1 આકાશ કંપનીમાં B ડિવીઝન નફા કેન્દ્ર છે. ચાર વસ્તુઓ P, Q, R અને Sનું ઉત્પાદક કરે છે. દરેક વસ્તુ (20) બહારનાં માર્કેટમાં પણ વેચાય છે. કોઈ એક સમયગાળા માટેની માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	P	Q	R	S
એકમદીઠ બજાર કિંમત	300	292	280	260
એકમદીઠ ચલિત પડતર	260	200	180	170
એકમદીઠ મજુર કલાકો	3	4	2	3
બહારનાં બજારમાં મહત્તમ શક્ય વેચાણ એકમો	5,600	5,000	4,600	3,200

વસ્તુ S ડિવીઝન-Yમાં ફેરબદલી થઈ શકે છે. પરંતુ તે માટે મહત્તમ આવશ્યક જથ્થો 5,000 એકમોનો છે. જો ડિવીઝન Y, વસ્તુ S બહારથી ખરીદે તો થોડી સસ્તી કિંમત એકમદીઠ રૂ.250નાં ભાવે મેળવી શકે તેમ છે. નીચેનાં સંજોગોમાં વસ્તુ S ની ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરો.

- જો 40,000 મજુર કલાકો હોય ત્યારે,
- જો 60,000 મજુર કલાકો હોય ત્યારે,

- પ્રશ્ન-2 અમર કંપની લિ.માં વસ્તુ તૈયાર માલનાં સ્ટોકમાં ફેરબદલી કરતા પહેલા ત્રણ પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે. જાન્યુઆરી 2019નાં મહિનાને લગતી માહિતી મેળવવામાં આવી છે. (20)

વિગત	પ્રક્રિયા-A Rs.	પ્રક્રિયા-B Rs.	પ્રક્રિયા-C Rs.	તૈયાર માલનો સ્ટોક Rs.
શરૂઆતનો સ્ટોક	15,000	20,000	23,000	55,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	40,000	25,000	45,000	-
પ્રત્યક્ષ મજુરી	35,000	30,000	60,000	-
કારખાના પરીક્ષ ખર્ચા	20,000	30,000	60,000	-
આખર સ્ટોક	10,000	20,000	48,000	58,000
શરૂઆતનાં સ્ટોકમાં આંતર પ્રક્રિયા નફો	-	5,000	5,000	25,000
દરેક પ્રક્રિયામાં ફેરબદલી કિંમત પર ચઢાવેલ નફાની ટકાવારી	20%	25%	20%	-

દરેક પ્રક્રિયાનો સ્ટોક પ્રાથમિક પડતરનાં ધોરણે આંકવામાં આવે છે અને તૈયાર માલનો સ્ટોક પ્રક્રિયા-Aમાંથી જે કિંમતે મળે છે તે કિંમતે આંકવામાં આવે છે. આ સમય દરમિયાનનું વેચાણ 7,00,000 હતું. તૈયાર કરો.

- દરેક તબક્કે પ્રક્રિયાનાં ખાતાં
- ખરેખર નફો દર્શાવતું પત્રક

અથવા

- પ્રશ્ન-2 કિશન કંપની લિ.ના માર્ચ 2019નાં પ્રક્રિયા-2ને લગતા આંકડાઓ નીચે પ્રમાણે છે. (20)

પ્રક્રિયા-2 નો ચાલુ કામનો શરૂઆતનો સ્ટોક 700 એકમો રૂ.9,500.

પ્રક્રિયા-1 ખાતેથી લાવ્યા 20,300 એકમો રૂ.1,38,100.

પ્રક્રિયા-2 નો આખર સ્ટોક 1,000 એકમો.

પ્રક્રિયા-2 દરમિયાન ભંગાર 700 એકમો.

પ્રક્રિયા-3 ખાતે લઈ ગયા 19,300 એકમો.

પ્રક્રિયા-2 નાં ખર્ચની વિગતો: માલસામાન રૂ.76,560, મજુરી – રૂ.38,160 અને પરીક્ષ ખર્ચા રૂ.19,080

પુર્ણતાની કક્ષા:

વિગત	શરૂઆતનો સ્ટોક	આખર સ્ટોક	બગાડ
માલસામાન	80%	70%	100%
મજૂરી	60%	50%	60%
પરોક્ષ ખર્ચા	60%	50%	60%

સામાન્ય બગાડ ઉત્પાદનનાં 5% છે. ભંગાર એકમદીઠ રૂ.3 લેખે વેચાય છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી તૈયાર કરો.

1. પુર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક
2. પડતરનું પત્રક
3. મુલ્યાંકન પત્રક
4. પ્રક્રિયા-2નું ખાતું.

પ્રશ્ન-3 ગીરનાર ટ્રાન્સપોર્ટ કંપનીને બસો દોડાવવા માટે 40 કિલોમીટર લાંબો (એકતરફ) માર્ગ આપવામાં આવેલ (15) છે. કંપની પાસે બે બસો છે. જે દરેકની કિંમત રૂ.13,00,000 છે. તથા દરેક બસની ભંગાર કિંમત રૂ.1,00,000 સહિત 10 વર્ષનું આયુષ્ય ધરાવે છે. નીચે આપેલ અંદાજેલ ખર્ચા અને અન્ય વિગતો પરથી પેસેન્જર કિલોમીટર દીઠ પડતર અને ભાડાની આવક પર 40% નફો મળે એમ ધારી પેસેન્જર પાસેથી એક બાજુની મુસાફરી માટે લેવાના બસ ભાડાની રકમની ગણતરી કરો.

વીમાનો ખર્ચ વાર્ષિક	3% લેખે
દરેક બસનો વાર્ષિક ટેક્સ	રૂ.24,000
કુલ ગેરેજ ભાડું (બે બસ માટેનું) માસિક	રૂ.20,000
દરેક બસનો વાર્ષિક મરામત ખર્ચ	રૂ.24,000
દરેક બસના ડ્રાઇવરનો પગાર માસિક	રૂ.12,000
દરેક બસના કન્ડક્ટરનો પગાર માસિક	રૂ.8,000
વહીવટી ખર્ચ (બંને બસ માટેનો) માસિક	રૂ.25,500
ડીઝલ અને ઓઇલ 100 કિ.મી. દીઠ	રૂ.500

દરેક બસ દરેક ટ્રીપ વખતે સરેરાશ 50 પેસેન્જરોને લઇને જઇને દરરોજ ચાર જતાં-આવતાંની ટ્રીપ કરશે. મહિનામાં સરેરાશ 25 દિવસો બસ દોડાશે.

અથવા

પ્રશ્ન-3 અશ્વિન લિ.2018નાં વર્ષ દરમિયાન પોતાની 50% ઉત્પાદન શક્તિએ 5,000 નંગ ઘડિયાળ બનાવીને વેચ્યા. (15) તા.31-12-2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની ઉત્પાદન પડતર નીચે મુજબ હતી.

માલસમાન	5,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	3,00,000
સીધા ખર્ચાઓ	1,00,000
કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચાઓ (50% ચલિત)	2,00,000
ઓફિસના પરોક્ષ ખર્ચાઓ (સ્થિર)	1,50,000
વેચાણ વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચાઓ (60% સ્થિર)	1,00,000
વેચાણ	16,20,000

વર્ષ 2019ના વર્ષ માટે અંદાજવામાં આવે છે કે

1. પૂરેપૂરી ઉત્પાદન શક્તિએ ઉત્પાદન કરવામાં આવશે.
2. ઉત્પાદિત એકમોનાં 80% એકમોનું વેચાણ થશે.
3. એકમદીઠ માલસામાન અને મજૂરી ખર્ચા અનુક્રમે 20% અને 10% થી વધશે.

પ્રશ્ન-4	(અ) પડતર સંચાલનનું મહત્વ સમજાવો.	(07)
	(બ) સંચાલકીય ઓડિટ એટલે શું? તેના ફાયદાઓ સમજાવો.	(08)
	અથવા	
પ્રશ્ન-4	(અ) તફાવત સમજાવો: પડતર ઓડિટ અને સંચાલકીય ઓડિટ.	(07)
	(બ) સમજાવો: ઉત્પાદકીય ઓડિટ.	(08)

Que-1 Three departments Spinning, Weaving and Process of Meera Cloth Factory, Gives their accounts reports to factory manager. Factory manager with chief engineer gives their reports to technical directors. Sales manager with advertising managers gives their reports to marketing directors and marketing directors with technical directors gives their reports to managing directors. From the accounts books of this factory found following information. Use these information and prepare responsibility accounts reports for the managing director, marketing director, technical director and factory manager. (20)

Particulars	Budgetary Rs.	Actual Rs.
Sales commission	4,50,000	4,10,000
Raw Materials	38,00,000	40,20,000
Materials – Weaving Dept.	9,00,000	8,10,000
Materials – Process Dept.	3,00,000	3,15,000
Stores	3,00,000	2,80,000
Spinning Dept. Wages	10,00,000	10,60,000
Weaving Dept. Wages	8,00,000	8,40,000
Process Dept. Wages	7,00,000	6,20,000
Stores Dept. Wages	3,60,000	3,40,000
Services Expense:- Spinning Dept.	2,50,000	2,75,000
Weaving Dept.	3,00,000	2,80,000
Process Dept.	5,00,000	5,40,000
Stores Dept.	1,50,000	1,80,000
Travels Expenses	1,50,000	1,62,000
Office salary Admin. Exp.-Advertising	2,20,000	2,50,000
Office salary Admin. Exp. – Sales dept.	2,00,000	1,85,000
Advertising Exp.	2,89,000	3,00,000
Office salary Admin. Ex. Technical director.	2,00,000	2,40,000
Office salary Admin. Exp. – Marketing director	1,90,000	1,60,000
Office salary Admin. Exp. – Managing director	2,60,000	2,90,000
Office salary Admin. Exp. – factory manager	2,00,000	2,10,000
Sales	1,96,00,000	1,86,00,000

- Que-1 In Akash Co. Ltd. Division – B is a profit centre which produces Four Products P, Q, R and S. (20)
Each product is sold in the external market also. Date for the period is as follows.

Particulars	P	Q	R	S
Per unit market price Rs.	300	292	280	260
Per unit variable cost Rs.	260	200	180	170
Per unit labour hours	3	4	2	3
Maximum sales in the external market	5,600	5,000	4,600	3,200

Product ‘S’ can be transferred to division-Y, but the maximum quantity required for transfer is 5,000 units of ‘S’.

Division ‘Y’ can purchase the same product at a slightly cheaper price of Rs.250 per unit instead division “S”

What should be transfer price for each unit of product ‘S’ if the total labor hours available in division ‘B’ are

1. 40,000 labour hours
2. 60,000 labour hours

- Que-2 In Amar Co. Ltd. Product-X passes through three processes before it is transferred to finish stock. Following information is available for the month of January 2019. (20)

Particulars	Process- A Rs.	Process- B Rs.	Process- C Rs.	Finished goods stock
Opening stock	15,000	20,000	23,000	55,000
Direct material	40,000	25,000	45,000	-
Direct wages	35,000	30,000	60,000	-
Factory overhead	20,000	30,000	60,000	-
Closing stock	10,000	20,000	48,000	58,000
Inter process profit for Opening stock	-	5,000	5,000	25,000
Profit on transfer price cost Each process	20%	25%	20%	-

Stock in process are valued at prime cost and finished stock has been valued at price at which it is received from process ‘C’. Sales during the period were Rs.7,00,000.

Prepare:

1. Process cost account showing profit element at each stage.
2. Statement showing actually realized profit.

OR

- Que-2 Following are the date in respect of Process-2 of “Kishan Co. Ltd. For the month of March2019. (20)

Opening stock of work in progress in process-2, 700 units Rs.9,500

Transfer from process-1, 20,300 units Rs.1,38,100

Closing stock of process-2, 1000 units.

Units scrapped during process-2, 700 units.

Transferred to process-3, 19,300 units.

Details of exp. of process-2: Material Rs.76,560, labour Rs.38,160, Overhead Exp.Rs.19,080.

Degree of completion:

Particulars	Opening stock	Closing stock	Scrap
Material	80%	70%	100%
Labour	60%	50%	60%
Overhead Exp.	60%	50%	60%

There was a normal loss of 5% of production and scrapped were sold at Rs.3 each unit.

From the above information prepare:

1. Statement of equivalent units.
2. Statement of cost per units.
3. Valuation statement.
4. Process-2 account.

- Que-3 Girnar Transport Co. has been given a route of 40 kilometers (one way) for running buses. The co. has two buses, each costing Rs.13,00,000 and having a life of 10 years, with a scrap value of Rs.1,00,000 per bus. From the following estimated expenditure and other details, calculate cost per passenger kilometer and the fare to be charged to each passenger, for each way journey, assuming 50% profit on taking. (15)

Insurance charge	3%
Annual tax for each bus	Rs.24,000
Total garage rent (for both the buses) per month	Rs.20,000
Annual repairs for each bus	Rs.24,000
Driver's salary for each bus per month	Rs.12,000
Conductor's salary for each bus per month	Rs.8,000
Administration exp. Per month (for both buses)	Rs.25,500
Diesel and oil per 100 kilometers.	Rs.500

Each bus will be made four round trip per day, carrying on an average 50 passengers, on each trip. The bus will run on an average 25 days in month.

OR

- Que-3 Ashvin Co. Ltd. has produced and sold 5,000 units of clock at its 50% production capacity in the year 2018. The detail of the cost for the year ended 31-12-2018 were as follow. (15)

Materials	Rs.5,00,000
Direct labour	Rs.3,00,000
Direct expenses	Rs.1,00,000
Factory indirect exp. (50% variable)	Rs.2,00,000
Office indirect exp. (fixed)	Rs.1,50,000
Selling distri. Exp. (60% fixed)	Rs.1,00,000
Sales	Rs.16,20,000

Estimate for the year 2019

- The output will be at its full production capacity.
- 80% of the units produced will be sold.
- Cost of raw materials and wages per unit will be increased by 20% and 10% respectively.
- Factory, office and selling and distribution overhead (fixed) will increase by Rs.50,000, Rs.40,000 and Rs.40,000 respectively.
- Variable selling expenses will increase by 25% per unit.

If company want 20% profit on sale price what will be the sale price of watch prepare tender sheet.

- Que-4 (A) Explain Importance of cost management. (07)
(B) What is Managerial Audit? Explain its Importance. (08)

OR

- Que-4 (A) Give difference between cost audit and managerial audit. (07)
(B) Explain productivity audit. (08)
